

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

протокол вченої ради ННІП НУВГП

№ 9 від 26 травня 2021р.

Голова вченої ради ННІП НУВГП

_____ проф. В.І. Цимбалюк

ТИМЧАСОВА ПРОГРАМА
ЄДИНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 081
ПРАВО

Ухвалено науково-методичною
радою з якості ННІ права НУВГП
протокол № 11 від 26 травня 2021р.

Рівне 2021

Тимчасова програма єдиного кваліфікаційного іспиту для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 право
[Електронне видання] / Цимбалюк В.І., Швець О.М., Міщук І.В., Гришко В.І., Пасічнюк В.Б., Мельничук Ю.І., Рівне : НУВГП, 2021. 47 с.

Укладачі: Цимбалюк В.І., к.ю.н., професор кафедри спеціальних юридичних дисциплін; Швець О.М., к.ю.н., доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін; Міщук І.В., к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін; Гришко В.І., к.пед.н., доцент кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності; Пасічнюк В.Б., старший викладач кафедри спеціальних юридичних дисциплін; Мельничук Ю.І., к.філос.н., доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Швець О.М., к.ю.н., доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін, гарант ОПП «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 право

© Цимбалюк В.І., Швець О.М.,
Міщук І.В., Гришко В.І.,
Пасічнюк В.Б., Мельничук Ю.І. 2021
© НУВГП, 2021

ПЕРЕДМОВА

Метою кваліфікаційного іспиту є вимірювання та оцінювання результатів навчання, досягнутих здобувачем освіти за підсумками опанування освітньої програми.

До програми кваліфікаційного іспиту входять питання з базових фахових освітніх компонентів: Конституційне право України, Актуальні проблеми конституційного права, Адміністративне право, Адміністративне судочинство, Актуальні проблеми адміністративного права та судочинства, Цивільне право, Цивільний процес, Актуальні проблеми цивільного права та процесу, Господарське право, Господарський процес, Організаційні та правові засади діяльності суб'єктів господарювання в Україні, Кримінальне право, Кримінальний процес, Актуальні проблеми кримінального права та процесу, Філософія права.

Організація і проведення кваліфікаційного іспиту базуються на таких принципах:

- академічна доброчесність;
- об'єктивність;
- прозорість і публічність;
- нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь.

Конституційне право України. Актуальні проблеми конституційного права

Поняття конституційного права України як галузі права. Предмет конституційного права України. Специфіка та зміст суспільних відносин, що регулюються конституційним правом України. Поняття та особливості методу конституційно-правового регулювання. Конституційно-правові норми. Система інститутів конституційного права України. Джерела конституційного права України. Конституційно-правові відносини. Юридичні факти в конституційному праві України. Поняття, сутність та функції конституції. Юридичні властивості Конституції. Конституція України: структура і загальна характеристика. Класифікація конституцій. Поняття і зміст конституційного ладу. Конституційно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні: Поняття та конституційно-правове визначення іноземців та осіб без громадянства в Україні. Національний правовий режим іноземців та осіб без громадянства в Україні. Конституційно-правовий статус закордонних українців. Право притулку в Україні. Поняття та юридична природа прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Специфічні риси основних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Поняття та види особистих прав і свобод. Особливості та види політичних прав і свобод. Економічні, соціальні і культурні права і свободи. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії прав та свобод людини і громадянина. Обмеження прав і свобод людини і громадянина в Україні. Міжнародні стандарти прав та свобод людини і громадянина та їх співвідношення з національним законодавством. Правовий статус релігійних організацій. Правовий статус політичних партій в Україні. Правовий статус засобів масової інформації. Конституційні основи народовладдя в Україні. Поняття і види виборів. Поняття і види виборчого права. Поняття і види референдумів. Поняття і види виборчих систем. Відповідальність за порушення виборчого законодавства. Місце Верховної Ради України у політичній системі держави. Взаємовідносини з іншими суб'єктами політичної системи. Склад і структура Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради України. Порядок діяльності Верховної Ради України. Народний депутат України. Поняття і система органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус КМУ. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади. Загальна характеристика інституту президента. Порядок обрання Президента України. Функції та повноваження Президента України. Припинення повноважень Президента. Судова влада в системі органів державної влади. Функції судової влади. Загальні засади судочинства. Система судів України. Поняття, принципи і система місцевого самоврядування в Україні. Місцеві вибори. Правова система і демократична, соціальна, правова держава. Конституційні засади взаємодії соціально-правової держави і правової системи України. Норми міжнародного права у конституційному правопорядку України. Етно-політичні чинники в конституційно-правовому регулюванні суспільних відносин в Україні. Конституційні проблеми реалізації соціальних прав і свобод людини в Україні. Механізм реалізації захисту права людини на сповідування релігії та релігійну діяльність. Конституційно-правові проблеми взаємодії загальнодержавних представницьких органів народовладдя в Україні. Конституційно-компетенційні проблеми парламенту та Президента України. Парламентська відповідальність уряду та шляхи її вдосконалення. Конституційні конфлікти в державотворчому процесі України. Конституційно-правове регулювання державної служби в Україні. Конституційно-правові засади боротьби з бюрократією державного апарату. Державне управління інформаційними ресурсами (інформаційної сфери) українського суспільства. Конституційні засади подальшого розвитку адміністративної юстиції в умовах реалізації доктрини справедливого правосуддя. Конституційно-правовий статус об'єднаних територіальних громад. Об'єднана територіальна громада та державна влада в Україні. Конституційно-правові засади діяльності старост сільських громад. Проблеми відповідальності в об'єднаних територіальних громадах в діючій системі муніципально-правових відносин. Конституційно-правові основи безпосередньої демократії в Україні. Конституційно-правові основи безпосередньої демократії в Україні. Механізми конституційної юрисдикції у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина. Правова природа Конституційного Суду України, його повноважень, рішень і висновків.

Міжнародно-правова і конституційна законність у правозастосовчій (судовій) практиці. Конституційні засади забезпечення національної безпеки та її законодавче регулювання. Конституційно-правові основи військового будівництва та військово-цивільних відносин. Принципи і механізм парламентського контролю за сферою національної безпеки України. Розвиток та вдосконалення законодавства в сфері національної безпеки України.

Адміністративне право. Адміністративне судочинство. Актуальні проблеми адміністративного права та судочинства

Поняття адміністративного права. Принципи, методи та функції адміністративного права. Місце адміністративного права в системі права України. Сутність та особливості публічного управління в Україні. Види форм публічного управління та особливості їх реалізації. Мета публічного управління в різних галузях суспільного життя. Сутність та особливості суб'єктів публічного управління в Україні. Елементи адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної адміністрації. Мета та особливості державної, публічної та політичної служби. Адміністративно-правовий статус Президента України та законодавче забезпечення його діяльності. Будова, елементи, мета та правове забезпечення органів виконавчої влади. Сутність та особливості суб'єктів державної служби в Україні. Мету та особливості державної, публічної та політичної служби. Сутність та особливості суб'єктів публічного управління в Україні. Елементи адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної адміністрації. Мета та особливості державної, публічної та політичної служби. Поняття адміністративно-процесуального права, його принципи, методи та функції. Особливості та правове забезпечення адміністративно-процесуальної діяльності в Україні. Сутність та особливості публічного управління в галузі економіки в Україні. Правове забезпечення та особливості діяльності органів публічного адміністрування, що відповідальні за формування та реалізацію державної економічної політики. Сутність та особливості публічного управління в у соціальній сфері в Україні. Правове забезпечення та особливості діяльності органів публічного адміністрування, що відповідальні за формування та реалізацію державної соціальної політики. Сутність та особливості публічного управління в у сфері науки та освіти в Україні. Правове забезпечення та особливості діяльності органів публічного адміністрування, що відповідальні за формування та реалізацію державної освітньої політики. Управління адміністративно-політичною діяльністю. Сутність та особливості публічного управління в у соціальній сфері в Україні. Правове забезпечення та особливості діяльності органів публічного адміністрування, що відповідальні за формування та реалізацію державної соціальної політики. Державне і громадське управління як види публічного управління. Відносини адміністративних послуг. Завдання публічного управління на сучасному етапі розвитку суспільства. Організаційні принципи побудови апарату публічного управління (галузевий, функціональний, територіальний). Місце адміністративного права у галузевій класифікації правової системи. Загальні засади адміністративної реформи (реформування організаційних структур виконавчої влади та державної служби в Україні. Реформа публічної адміністрації (реформа органів виконавчої влади та реформування у сфері місцевого самоврядування, реформа публічної служби). Реформа адміністративного права. Доктринальні основи реформування адміністративного права. Запровадження нових підгалузей, інститутів адміністративного права. Поняття та зміст адміністративно-правового статусу громадянина. Співвідношення адміністративно-правового і конституційного статусу людини і громадянина. Основні складові елементи адміністративно-правового статусу громадянина: права, свободи, обов'язки, юридичні гарантії. Поняття та співвідношення понять «охорона» та «захист». Превентивні та профілактичні заходи охорони. Захист прав і свобод як спосіб відновлення громадянином адміністративно-правового статусу. Поняття та зміст категорії «законні інтереси». Використання терміну «законні інтереси» у національному та зарубіжному законодавстві. Законні інтереси як елемент правового статусу громадянина. Механізм трансформації законних інтересів в суб'єктивні права і суб'єктивних прав в законні інтереси. Правові презумпції в адміністративних провадженнях: презумпція невинуватості, презумпція правомірності дій та правової позиції громадянина. Поняття, завдання та особливості

адміністративної юстиції. Історичні передумови виникнення адміністративної юстиції в Україні. Світові моделі організації адміністративної юстиції. Форми адміністративної юстиції. Адміністративне судочинство як процесуальна форма адміністративної юстиції. Предмет, метод адміністративного судочинства. Джерела права (матеріального та процесуального), які застосовує адміністративний суд. Принципи адміністративного судочинства та його завдання. Форми адміністративного судочинства (загальне і спрощене), відмінності між ними. Зв'язок адміністративного судочинства з іншими галузями права. Проблеми розвитку адміністративного судочинства в Україні. Проблеми доступності до правосуддя в адміністративному судочинстві. Структура адміністративного процесу. Структура системи адміністративних судів України. Поняття предмету адміністративної юрисдикції та її межі. Проблеми визначення специфіки публічно-правового спору. Проблеми розмежування приватно-правових та публічно-правових спорів. Проблеми визначення осіб, які відносяться до «суб'єктів владних повноважень». Правила предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції. Практика визначення юрисдикцій і наслідки їх недотримання (порушення). Актуальні проблеми юрисдикції адміністративних судів. Розмежування компетенції адміністративних і господарських судів у спорах за участю суб'єкта владних повноважень. Розмежування компетенції загальних та адміністративних судів стосовно справ про притягнення до адміністративної відповідальності. Проблемні питання при розмежуванні юрисдикції судів під час розгляду земельних спорів. Право на звернення з адміністративним позовом як реалізація права на судовий захист. Проблемні питання строків звернення з адміністративним позовом. Зміст і оформлення позовної заяви. Забезпечення адміністративного позову. Відзив. Відповідь на відзив. Заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву. Зустрічний позов в адміністративному судочинстві. Процесуальні строки. Судові виклики і повідомлення. Судові витрати. Заходи процесуального примусу. Медіація в адміністративному судочинстві. Завдання підготовчого провадження. Врегулювання спору за участі судді. Відмова відповідача від позову. Примирення. Розгляд справи по суті. Фіксування судового процесу. Єдина судова інформаційно- телекомунікаційна система. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду. Особливості розгляду типових та зразкових справ. Види судових рішень. Вимоги, яким має відповідати судові рішення. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Додаткове судові рішення. Набрання судовим рішенням законної сили. Негайне виконання судового рішення. Звернення судового рішення до виконання. Судовий контроль за виконанням судового рішення. Відновлення втраченого судового провадження. Проблеми та стан виконання судових рішень. Іноземний досвід виконання судових рішень. Правове та процесуальне значення апеляційної скарги. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Відмова у відкритті апеляційного провадження. Доповнення, зміна, відкликання апеляційної скарги чи відмова від неї. Відзив на апеляційну скаргу. Апеляційний розгляд. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги. Відмова у відкритті касаційного провадження. Доповнення, зміна, відкликання касаційної скарги чи відмова від неї. Відзив на касаційну скаргу. Касаційний розгляд. Особливості провадження за нововиявленими та виключними обставинами. Аналіз рішень окружних адміністративних судів та місцевих загальних судів, які були переглянуті судом апеляційної та касаційної інстанцій. Обов'язковість судових рішень. Судові рішення, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Заміна сторони виконавчого провадження. Поворот виконання судового рішення. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду. Поняття адміністративного процесуального доказування. Поняття доказів, предмет доказування, обов'язок доказування. Підстави звільнення від доказування. Подання та витребування доказів. Огляд доказів. Судові доручення щодо збирання доказів. Джерела

доказів. Пояснення сторін, третіх осіб та їх представників про відомі їм обставини. Визнання вимоги. Показання свідків. Письмові докази, документи. Речові докази, предмети матеріального світу. Електронні докази. Висновок експерта. Висновок експерта у галузі права. Законність одержання доказів. Забезпечення доказів. Дослідження доказів. Установлення фактів протиправних рішень, дій чи бездіяльності органу владних повноважень, наявності чи відсутності адміністративно-правового спору чи спору про право, наявності інтересів третіх осіб, наявності адміністративного правопорушення та його складу, обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, наявність майнової шкоди. Преюдиційні факти, їх поняття і значення. Загальновідомі обставини та визнані факти, їх значення. Класифікація доказів. Прямі та непрямі докази. Обвинувальні докази, виправдувальні докази, первісні та похідні докази. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Особливості провадження у справах щодо оскарження правових актів індивідуально дії. Визначення підсудності щодо розгляду скарг на правові акти індивідуальної дії. Коло осіб, що мають право на оскарження правових актів індивідуальної дії. Зустрічний позов при розгляді справ по скаргах на правові акти індивідуальної дії. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій. Особливості провадження у справах щодо уточнення списку виборців. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, інформаційних агентств, підприємств, установ, організацій, їхніх посадових та службових осіб, творчих працівників засобів масової інформації та інформаційних агентств, які порушують законодавство про вибори та референдум. Особливості провадження у справах щодо оскарження дій або бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, партії (блоку), місцевої організації партії, їхніх посадових осіб та уповноважених осіб, ініціативних груп референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу. Особливості провадження у справах, пов'язаних із виборами Президента України. Особливості судових рішень за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження.

Цивільне право. Цивільний процес. Актуальні проблеми цивільного права та процесу

Співвідношення публічного та приватного права. Цивільне право, як приватне право. Місце цивільного права в системі галузей права. Відмежування цивільного права від інших галузей права. Предмет цивільно-правового регулювання. Майнові відносини, які регулюються цивільним правом. Особисті немайнові відносини, які регулюються цивільним правом. Цивільно-правовий метод регулювання суспільних відносин. Функції цивільного права. Основні принципи цивільного права. Завдання науки цивільного права на сучасному етапі. Методи дослідження цивільно-правових інститутів. Наукові персоналії. Українська радянська цивілістична школа. Сучасні тенденції розвитку цивільно-правової науки в Україні. Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Система цивільного законодавства. Порядок і значення офіційного опублікування нормативних актів. Роль звичаїв ділового обороту у регулюванні цивільних правовідносин. Юридичне значення рішень і висновків Конституційного Суду України, постанов Пленуму Верховного Суду України і Вищого Господарського Суду. Кодифікація та інші форми систематизації цивільного законодавства. Дія цивільного законодавства у часі. Зворотна сила цивільного закону. Дія цивільного законодавства у просторі та по колу осіб. Застосування цивільного законодавства. Диспозитивні і імперативні норми цивільного права. Тлумачення цивільно-правових норм. Застосування цивільного законодавства по аналогії. Взаємозв'язок і диференціація цивільного та господарського законодавства. Значення вивчення зарубіжного цивільного (приватного) права. Предмет і система

цивільного та торгового права зарубіжних країн. Монізм та дуалізм у регулюванні приватноправових відносин. Джерела цивільного права зарубіжних країн. Основні інститути цивільного права зарубіжних країн. Правове положення фізичних осіб. Правове положення юридичних осіб. Право власності та інші речові права. Зобов'язальне право. Спадкове право. Поняття цивільних правовідносин. Елементи та структурні особливості цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Поняття, зміст та види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст та види суб'єктивних обов'язків. Склад учасників (суб'єктів) цивільних правовідносин. Поняття цивільної правоздатності і дієздатності. Об'єкти цивільних правовідносин. Класифікація (види) цивільних правовідносин. Підстави виникнення та припинення цивільних правовідносин. Особистість (людина) та цивільна правосуб'єктність. Фізична особа (громадянин) як індивідуальний суб'єкт цивільного права. Правоздатність фізичних осіб. Виникнення та припинення правоздатності. Зміст правоздатності фізичних осіб. Рівність та невід'ємність правоздатності. Співвідношення правоздатності та суб'єктивного права. Правоздатність іноземних громадян та осіб без громадянства. Місце проживання фізичної особи та його юридичне значення. Дієздатність фізичних осіб. Повна дієздатність. Обсяг дієздатності малолітніх віком до 14 років. Обсяг дієздатності неповнолітніх віком від 14 до 18 років. Випадки набуття повної цивільної дієздатності неповнолітніми при досягненні ними 16 років. Обмеження дієздатності громадян. Визнання громадянина недієздатним. Особливості правового положення фізичних осіб підприємців. Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою. Поняття та ознаки юридичної особи. Розвиток вчення про юридичні особи в науці цивільного права. Поняття і види правосуб'єктності юридичних осіб. Органи юридичних осіб. Індивідуалізація юридичних осіб, її способи та цивільно-правове значення. Цивільно-правовий статус філій та представництв юридичної особи. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Установчі документи юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи та її правове значення. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи. Неспроможність (банкрутство) юридичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності. Реорганізація юридичної особи. Способи реорганізації. Види юридичних осіб: співвідношення Цивільного і Господарського кодексів. Підприємства. Господарські товариства. Кооперативи. Об'єднання юридичних осіб. Товариства. Установи. Об'єднання громадян. Профспілкові організації. Благодійні організації. Релігійні організації. Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності держави. Випадки участі держави в цивільних правовідносинах. Україна та інші держави як суб'єкти права загальнодержавної власності. Україна та інші держави як учасники цивільних правовідносин. Публічно-правові утворення як учасники цивільних правовідносин. Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Обороздатність об'єктів цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття речей та їх ознаки. Класифікація речей та її правове значення. Поняття майна. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та основні види цінних паперів. Єдиний майновий комплекс підприємства як об'єкт правовідносин. Послуги та інші дії як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Твори науки, літератури, мистецтва як об'єкти цивільних правовідносин. Винаходи, промислові зразки, корисні моделі як об'єкти цивільних правовідносин. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага. Ім'я, честь, гідність, ділова репутація громадянина, найменування юридичної особи як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття і види правочинів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні правочини. Оплатні і безоплатні правочини. Реальні і консенсуальні правочини. Умовні правочини. Умови дійсності правочинів. Сторони у правочині. Зміст правочину. Єдність (відповідність) волі та волевиявлення у правочині. Форма правочину. Недійсність правочину та її види. Нікчемні та оспорювані правочини. Недійсність частини правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Визнання правочину недійсним та неукладеним. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Поняття представництва. Сфера застосування представництва. Види представництва. Сторони правовідносин з представництва. Повноваження представника.

Наслідки укладення угоди особою, не уповноваженою на це, або з перевищенням повноважень. Довіреність. Форма та строк дії довіреності. Передоручення. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності. Поняття строків в цивільному праві. Види строків. Строки здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Порядок обчислення строків. Поняття і значення строку позовної давності. Застосування позовної давності. Види строків позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності. Випадки захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності. Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права. Поняття виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Принципи та гарантії здійснення права та виконання обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом. Антимонопольні заборони та правила про неприпустимість недобросовісної конкуренції як різновиди межі здійснення цивільного права. Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Виникнення та здійснення права на захист. Способи захисту цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків. Забезпечення виконання цивільних обов'язків. Система державних органів, які здійснюють захист цивільних прав. Посилення ролі судового захисту цивільних прав. Поняття та зміст самозахисту цивільних прав. Необхідна оборона та як спосіб самозахисту цивільних прав. Поняття та ознаки особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими. Розвиток концепції особистих немайнових прав у цивільному праві. Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичної особи. Проблема галузевої приналежності особистих немайнових, не пов'язаних з майновими, відносин. Поняття та ознаки особистих немайнових відносин. Нематеріальні блага як особлива категорія об'єктів цивільного права. Особливості суб'єктного складу. Загальні та спеціальні суб'єкти особистих немайнових відносин. Абсолютність особистих немайнових відносин. Підстави виникнення особистих немайнових прав фізичної особи. Здійснення та гарантії забезпечення особистих немайнових прав. Критерії класифікації та види особистих немайнових прав: за цільовим спрямуванням, порядком виникнення, формою закріплення. Система особистих немайнових прав у Цивільному кодексі. Захист особистих немайнових прав. Поновлення порушеного права. Спростування недостовірної інформації. Відшкодування моральної шкоди. Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи. Правова характеристика інших особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи (право на сім'ю, на опіку або піклування, на безпечне для життя та здоров'я довкілля). Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Право на ім'я. Підстави та порядок зміни імені фізичною особою. Право на використання імені. Умови використання імені без згоди особи. Честь, гідність та ділова репутація як об'єкти правової охорони. Право на повагу до гідності і честі особи та на недоторканість ділової репутації. Захист права на честь і гідність. Речові права в системі цивільних прав. Ознаки речових прав. Власність і право власності: співвідношення. Власність як економічна категорія. Передумови становлення та розвитку відносин власності на теренах України. Зміст права власності. Поняття права власності як правового інституту (право власності в об'єктивному значенні). Роль та місце правового інституту власності в системі цивільного права. Поняття права власності як суб'єктивного права. Зміст та межі здійснення суб'єктивного права власності. Співвідношення суб'єктивного права власності і цивільного правовідношення. Форми і види права власності за законодавством України. Право власності Українського народу. Загальна характеристика правового регулювання відносин власності в зарубіжному законодавстві. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Ризик випадкової загибелі або псування речі. Юридичні гарантії здійснення права власності. Припинення права власності. Поняття права приватної власності. Ознаки права приватної власності. Місце приватної власності серед інших форм власності. Особливості підстав виникнення і припинення права приватної власності фізичних осіб. Суб'єкти права приватної власності фізичних осіб. Об'єкти права приватної власності фізичних осіб. Зміст і здійснення права приватної власності фізичних осіб. Поняття та ознаки

права власності юридичних осіб. Суб'єкти і об'єкти права власності юридичних осіб. Право власності окремих видів юридичних осіб. Право власності господарських товариств. Право власності господарських об'єднань. Право власності кооперативних організацій. Право власності громадських організацій та благодійних фондів. Право власності професійних спілок, політичних партій. Право власності релігійних організацій. Суб'єкти права державної власності. Управління державним майном. Об'єкти права загальнодержавної та республіканської (Республіки Крим) власності. Зміст права державної власності. Галузева приналежність права державної власності. Здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства. Правовий режим майна казенного підприємства. Правовий режим майна державної установи. Порівняльний аналіз речових прав державних підприємств та установ (юридичних осіб публічного права) за Цивільним та Господарським кодексами України. Зміст права повного господарського відання та оперативного управління. Поняття права спільної власності та її види. Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки в спільній власності. Право спільної сумісної власності. Право спільної власності подружжя. Законний правовий режим майна подружжя. Правовий режим майна подружжя за шлюбним контрактом. Право власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство. Загальні положення про речові права. Види речових прав. Право володіння чужим майном. Право користування чужим майном. Поняття та види сервітутів. Земельні сервітути. Особисті сервітути. Припинення сервітутів. Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій). Принцип рівності умов захисту права власності та інших речових прав. Цивільно-правові способи захисту права власності. Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Захист прав власника від порушень, не поєднаних з позбавленням володіння (негаторний позов). Захист прав володільця, який не є власником. Цивільно-правові способи захисту права власності. Позов про виключення майна з опису (звільнення майна з-під арешту). Позов про визнання права власності. Захист права власності на земельною ділянкою. Захист інтересів власника у разі аварій та інших обставин надзвичайного характеру. Випадки позбавлення права власності. Відповідальність державних органів за видання актів, які порушують права власників. Відповідальність за втручання у здійснення власниками своїх повноважень. Інтелектуальна діяльність та її місце у соціально-економічному розвитку суспільства. Поняття права інтелектуальної власності. Джерела правового регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю та індивідуалізацією товарів та їх виробників. Первісні та похідні суб'єкти права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Поняття та види особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності. Строк чинності прав інтелектуальної власності. Авторське право у суб'єктивному та об'єктивному розумінні. Джерела авторського права: Конституція України, Цивільний кодекс, закони та підзаконні акти, міжнародні договори та конвенції. Поняття та ознаки твору. Види об'єктів, що охороняються авторським правом. Випадки правомірного використання твору без згоди автора. Строк чинності авторського права. Право на авторську винагороду. Право на частку від суми продажу оригіналу твору. Поняття та джерела правового регулювання суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Виконавці творів, виробники фонограм та відеограм, організації мовлення як первинні суб'єкти суміжних прав. Види та строк чинності суміжних майнових прав. Зміст суб'єктивних прав на використання виконання твору, фонограми та відеограми та використання передачі (програми) організації мовлення. Захист авторських та суміжних прав судом. Види порушень та способи цивільно-правового захисту авторського та суміжного права. Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права. Система зобов'язального права. Поняття та основні риси цивільно-правового зобов'язання. Відмінність зобов'язальних правовідносин від правовідносин власності та особистих немайнових правовідносин. Принципи добросовісності, розумності, справедливості. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Треті особи в зобов'язанні. Множинність осіб в зобов'язанні. Матеріальний та юридичний об'єкт зобов'язання. Зміст зобов'язальних правовідносин. Види цивільно-правових зобов'язань. Договірні та недоговірні зобов'язання.

Зобов'язання, спрямовані на передачу майна. Зобов'язання, спрямовані на виконання робіт. Зобов'язання, спрямовані на надання послуг. Зобов'язання, спрямовані на сплату грошей. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань. Правочини, договори, завдання шкоди, односторонні правомірні дії. Поняття виконання зобов'язання. Принцип реального виконання та принцип належного виконання зобов'язання. Суб'єкти виконання зобов'язання: сторони та треті особи. Дольове, солідарне, субсидіарне зобов'язання. Виконання зобов'язання третій особі. Покладення виконання зобов'язання на користь третьої особи. Уступка права вимоги та перевід боргу як способи заміни сторін у зобов'язанні. Предмет виконання зобов'язання. Альтернативне та факультативне зобов'язання. Місце, строк та спосіб виконання зобов'язання. Виконання грошового зобов'язання. Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язання. Особливості забезпечувальних зобов'язань. Види способів забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка, її види та форми. Функції неустойки. Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Функції завдатку. Правові наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого завдатком. Відмінність завдатку від авансу. Поручка як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Відповідальність поручителя. Права поручителя, який виконав зобов'язання. Припинення поручки. Гарантія. Принципи гарантії. Суб'єкти відносин гарантії. Основні риси гарантії за ЦК України. Загальні положення про заставу як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Види застави. Предмет застави. Форма договору застави. Права та обов'язки заставодавця та заставодержателя. Наступна застава (перезаства). Звернення стягнення на заставлене майно. Особливості застави майнових прав. Особливості застави цінних паперів. Притримання. Основні риси притримання як способу забезпечення виконання зобов'язання. Обов'язки кредитора, який притримує річ у себе. Поняття цивільно-правової відповідальності. Співвідношення понять “відповідальність” та “санкція”. Особливості цивільно-правової відповідальності як різновиду юридичної відповідальності. Функції та форми цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Договірна та недоговірна відповідальність. Відшкодування збитків, сплата неустойки, втрата завдатку як види цивільно-правової відповідальності. Особливості цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання грошових зобов'язань. Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності. Протиправність поведінки особи. Умови, які виключають протиправність поведінки особи. Поняття шкоди та збитків. Склад збитків. Співвідношення збитків та неустойки. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою та шкідливим результатом. Поняття та форми вини в цивільному праві. Випадки відповідальності без вини в цивільному праві та їх обґрунтування. Підстави звільнення особи від цивільно-правової відповідальності. Поняття припинення зобов'язання. Способи припинення зобов'язання, що залежать від волі сторін. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання зарахуванням зустрічних однорідних вимог. Домовленість сторін як спосіб припинення зобов'язання. Новація, відступне, прощення боргу. Способи припинення зобов'язання, що не залежать від волі сторін. Припинення зобов'язання неможливістю виконання. Припинення зобов'язання збігом боржника та кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи. Поняття, сутність та значення цивільно-правового договору. Договір як правочин та як правовідносини. Прояв принципу свободи договору. Функції цивільно-правового договору. Правове регулювання договірних відносин в сфері приватного права. Види цивільно-правових договорів. Поіменовані та непоіменовані договори. Реальні та консенсуальні договори. Договори двосторонні та односторонні. Договори оплатні та безоплатні. Попередній договір. Договір приєднання. Обов'язкові договори, публічний договір. Договір на користь третьої особи. Зміст договору як підстави виникнення цивільних правовідносин. Поняття та значення істотних умов договору. Істотні умови договору за Цивільним та Господарським кодексами України. Звичайні та випадкові умови договору. Тлумачення умов договору. Стадії укладення цивільно-правового договору. Поняття та основні ознаки пропозиції укласти договір (оферти). Поняття та основні ознаки акцепту. Строки прийняття оферти. Форма договору. Момент укладення договору. Місце укладення договору. Підстави для зміни або розірвання договору. Форма зміни або

розірвання договору. Правові наслідки зміни або розірвання договору. Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу. Види договору купівлі-продажу. Сторони договору купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Форма договору купівлі-продажу. Ціна договору купівлі-продажу. Зміст договору купівлі-продажу. Момент виконання обов'язку продавця передати товар. Кількість товару. Якість товару. Асортимент товару. Комплектність товару. Правові наслідки порушення договору купівлі-продажу. Відповідальність сторін за порушення умов договору купівлі-продажу. Договір роздрібною купівлі-продажу. Продаж товару за зразками. Продаж товару з використанням автоматів. Договір з умовою про доставку товару покупцеві. Договір найму-продажу. Договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк. Права покупця в разі продажу йому товару нена належної якості. Захист прав споживачів. Договір купівлі-продажу на біржах. Договір поставки: поняття та загальна характеристика. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу: особливості правового регулювання. Договір міни (бартеру). Правове регулювання міни. Поняття та ознаки договору дарування. Предмет договору дарування. Форма договору дарування. Сторони договору дарування. Права та обов'язки сторін за договором дарування. Обов'язок обнародуваного на користь третьої особи. Договір пожертви. Поняття договору ренти. Місце договору ренти серед інших цивільних договорів, які передбачають передачу майна у власність набувача. Сторони за договором ренти. Предмет договору ренти, його форми і зміст. Строк договору ренти. Форма і розмір ренти. Зміст договору ренти. Забезпечення виплати ренти. Підстави та наслідки розірвання договору ренти за ініціативою одержувача або платника ренти. Поняття та ознаки договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони договору довічного утримання (догляду). Предмет договору довічного утримання (догляду). Права та обов'язки сторін за договором довічного утримання (догляду). Способи забезпечення виконання договору. Особливості припинення договору довічного утримання (догляду). Поняття та ознаки договору найму (оренди). Суб'єкти та об'єкти договору найму (оренди). Строк договору найму (оренди). Форма договору найму (оренди), ціна договору. Права та обов'язки наймодавця (орендодавця) за договором найму (оренди). Права та обов'язки наймача (орендаря) за договором найму (оренди). Припинення договору найму (оренди). Договір прокату. Суб'єкти, об'єкти, зміст договору прокату. Особливості договору прокату. Договір лізингу. Суб'єкти відносин лізингу (лізингодавець та лізингоодержувач). Об'єкти лізингу. Об'єкти, які не можуть бути об'єктами договору лізингу. Види договору лізингу. Істотні умови договору лізингу. Права та обов'язки сторін за договором лізингу. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Особливості найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем та без екіпажу. Поняття та особливості договору найму (оренди) житла. Суб'єкти відносин найму (оренди) житла. Права та обов'язки наймача та осіб, які постійно проживають з ним. Договір піднайму житла. Зміна договору найму жилого приміщення. Припинення договору найму жилого приміщення. Поняття та загальна характеристика договору позички (безоплатного користування майном). Відмінність позички від найму (оренди). Сторони договору позички. Об'єкт договору позички. Строк договору позички. Форма договору позички. Права та обов'язки сторін за договором позички. Припинення договору позички. Розірвання договору позички. Правові наслідки припинення договору позички. Поняття ознаки та значення договору підряду. Відмежування його від трудового договору, теми договору поставки та договорів з надання послуг. Зміст договору підряду. Сторони договору підряду. Права та обов'язки сторін. Множинність осіб в договорі підряду та залучення для виконання договору третіх осіб. Ризик у підрядних відносинах. Відповідальність за договором підряду. Види договорів підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на виконання проектних та пошукових робіт. Поняття та загальна характеристика договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Його відмінність договору від договору підряду та ліцензійних договорів. Послуги, їх види та правове регулювання. Поняття та ознаки договору про надання послуг. Предмет договору про надання послуг. Зміст договору про

надання послуг. Обов'язки виконавця за договором послуг. Строки виконання зобов'язань з договору про надання послуг. Відповідальність за договором про надання послуг. Припинення договору про надання послуг. Підстави та наслідки розірвання договору про надання послуг. Підстави та наслідки односторонньої відмови від виконання договору про надання послуг. Поняття та елементи транспортних зобов'язань. Особливості транспортних зобов'язань. Правове регулювання транспортних зобов'язань. Зміст, укладення та оформлення договорів про проведення вантажів. Виконання договорів про перевезення вантажів. Відповідальність сторін за договором про перевезення вантажів. Договір про буксирування. Договір про перевезення пасажирів та багажу. Договори про експлуатацію під'їзних колій, подачу та забирання вагонів. Договір чартеру (фрахтування). Договір транспортного експедирування. Претензії та позови при перевезеннях. Загальна характеристика відносин зберігання, підстави їх виникнення, галузева належність та нормативне регулювання. Зобов'язання зі зберігання, які виникають на підставі договору (самостійного договору зберігання, комплексного договору, змішаного договору). Специфіка зобов'язань зі зберігання, що виникають на підставі закону. Договір зберігання: поняття, юридична природа, місце серед інших договірних зобов'язань. Договір зберігання та суміжні із ним договори (договір найму (оренди), договір позички, договір позики, договір охорони тощо). Сторони, предмет (матеріальний об'єкт), форма та строк договору зберігання. Особливості правового статусу поклажодавця та зберігача. Особливості окремих предметів договору зберігання (тварин, родових речей). Права та обов'язки сторін за договором зберігання. Відповідальність сторін у зобов'язаннях зі зберігання. Особливості зберігання на товарному складі. Загальна характеристика спеціальних видів зберігання. Поняття та правова природа договору доручення. Відмінність договору доручення від договору комісії. Федуціарний характер відносин доручення. Договір доручення та довіреність. Комерційне представництво. Сторони договору доручення. Предмет договору. Форма договору доручення. Строк договору доручення. Права та обов'язки довірителя за договором доручення. Права та обов'язки повіреного за договором доручення. Особисте виконання повіреним доручення. Перевищення повіреним повноважень за договором доручення. Загальні та спеціальні підстави припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Поняття та ознаки договору комісії. Місце договору комісії в системі договорів про надання послуг. Елементи договору комісії. Субкомісія. Виконання договору комісії. Відступ від вказівок комітента. Комісійна плата. Права та обов'язки комітента за договором комісії. Права та обов'язки комісіонера за договором комісії. Умова делькредере. Припинення договору комісії. Правові наслідки припинення договору комісії. Поняття та загальна характеристика договору управління майном. Місце договору управління майном в системі договорів про надання послуг. Договір управління майном та довірча власність. Сторони договору управління майном. Статус вигодонабувача в договорі управління майном. Особи, які не можуть бути вигодонабувачами. Об'єкти договору управління майном. Спеціальні нормативні акти, що визначають об'єкти договору управління майном. Передача в управління майна, що є предметом застави. Істотні умови договору управління майном. Строк договору управління майном. Права та обов'язки управителя за договором управління майном. Відповідальність управителя. Права та обов'язки установника управління. Припинення договору управління майном. Поняття страхового зобов'язання. Правове регулювання відносин страхування. Основні страхові поняття: страховий ризик; страховий випадок; страхова сума; страхова виплата; страхове відшкодування; франшиза; страховий платіж; страховий тариф. Форми страхування. Добровільне страхування та його види. Обов'язкове страхування та його види. Перестрахування. Договір страхування: поняття та загальна характеристика. Суб'єкти відносин страхування. Правовий статус страховика за законодавством України. Страхові посередники (страхові агенти та страхові брокери). Страхувальник. Вигодонабувач. Істотні умови договору страхування. Форма договору страхування. Правила страхування. Права та обов'язки страховика. Права та обов'язки страхувальника. Страхові виплати: умови та порядок здійснення. Відмова від здійснення страхових виплат. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Поняття та правова природа позики. Відокремлення позики від суміжних правових

конструкцій. Співвідношення позики і позички, позики і кредиту (банківського кредиту). Поняття та ознаки договору позики. Елементи договору позики. Зміст договору позики. Форма договору позики. Предмет договору позики. Класифікація видів позики. Поняття ломбардної позики. Правове регулювання і статус ломбардів. Види і особливості ломбардних операцій. Правовий режим кредитно-фінансових послуг кредитної спілки. Поняття і елементи позики під цінні папери. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання договору позики. Забезпечення виконання договору позики. Припинення договору позики. Поняття та правове регулювання кредитних відносин. Види кредитів. Поняття та загальна характеристика кредитного договору. Істотні умови кредитного договору. Форма кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту. Поняття та загальна характеристика договору банківського вкладу (депозиту). Сторони договору. Форма договору. Види банківських вкладів. Ощадна книжка. Ощадний сертифікат. Вклади, зроблені третіми особами на рахунок вкладника, вклади на користь третіх осіб. Виконання договору банківського вкладу. Співвідношення договору банківського вкладу та банківського рахунку. Укладення договору банківського рахунку. Виконання договору банківського рахунку. Списання грошових сум з банківських рахунків. Обмеження права розпоряджатися рахунком. Розірвання договору банківського рахунку. Банківська таємниця. Цивільно-правовий захист прав вкладників та інших клієнтів банку в сфері банківського обслуговування. Договір факторингу: його поняття та ознаки. Відмінність факторингу від концесії та кредитного договору. Сторони договору факторингу. Виконання договору факторингу. Права та обов'язки сторін за договором факторингу. Загальна характеристика розрахункових зобов'язань. Форми розрахунків. Основні види безготівкових розрахунків та їх цивільно-правове регулювання. Зобов'язання, що виникають при розрахунках платіжними дорученнями. Виконання платіжного доручення. Зобов'язання, що виникають при розрахунках акредитивами. Поняття та види акредитиву. Закриття акредитиву. Зобов'язання, що виникають при розрахунках інкасовими дорученнями. Виконання інкасового доручення. Поняття та правова природа договору доручення. Відмінність договору доручення від договору комісії. Федуціарний характер відносин доручення. Договір доручення та довіреність. Комерційне представництво. Сторони договору доручення. Предмет договору. Форма договору доручення. Строк договору доручення. Права та обов'язки довірителя за договором доручення. Права та обов'язки повіреного за договором доручення. Особисте виконання повіреним доручення. Перевищення повіреним повноважень за договором доручення. Загальні та спеціальні підстави припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Поняття та ознаки договору комісії. Місце договору комісії в системі договорів про надання послуг. Елементи договору комісії. Субкомісія. Виконання договору комісії. Відступ від вказівок комітента. Комісійна плата. Права та обов'язки комітента за договором комісії. Права та обов'язки комісіонера за договором комісії. Умова делькредере. Припинення договору комісії. Правові наслідки припинення договору комісії. Загальна характеристика недоговірних зобов'язань із правомірних дій. Публічна обіцянка винагороди. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Поняття та загальна характеристика зобов'язання із завдання шкоди. Суб'єкти та об'єкт зобов'язання із завдання шкоди. Право регресу до винної особи. Регресні вимоги та їх види. Цивільно-правова відповідальність за завдання шкоди. Підстави (умови) відповідальності за завдання шкоди. Поняття протиправної поведінки. Поняття шкоди. Поняття причинного зв'язку між протиправною поведінкою та завданою шкодою. Поняття недоговірної вини. Випадки відповідальності без вини. Підстави звільнення від відповідальності за завдання шкоди. Відповідальність юридичної або фізичної особи за шкоду, заподіяну їхнім працівником або іншою особою. Компенсація моральної шкоди. Універсальне та сингулярне правонаступництво у спадковому праві. Значення спадкового права. Спадкове законодавство. Поняття і значення відкриття спадщини. Час відкриття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Правове регулювання місця відкриття спадщини. Вжиття заходів до охорони спадкового майна. Пред'явлення претензій

кредиторами спадщини. Ознаки правочину про прийняття спадщини. Способи прийняття спадщини. Презумпція прийняття спадщини. Безумовність, беззастережність та безповоротність акту прийняття спадщини. Відмова від прийняття спадщини. Проста відмова від прийняття спадщини та відмова на користь певної особи. Право прирощення. Порядок оформлення спадкових прав. Свідectwo про право на спадщину. Поняття та ознаки заповіту. Вимоги до форми та змісту заповіту. Заповіти, прирівняні до нотаріально посвідчених. Заповіт з умовою. Спільний заповіт подружжя. Секретний заповіт. Принцип свободи заповідальних розпоряджень. Обмеження свободи заповідальних розпоряджень. Обов'язкова частка у спадщині. Підпризначення спадкоємця. Сутність правосуддя в цивільних справах та цивільному судочинстві. Поняття та система принципів цивільного судочинства. Поняття процесуальних правовідносин. Судовий розсуд. Поняття юрисдикції та її види. Поняття цивільної юрисдикції. Юрисдикція суду, щодо справ різних видів провадження. Поняття сторін. Права та обов'язки сторін. Процесуальне правонаступництво. Поняття третіх осіб у цивільному процесі. Підстави та форми участі в цивільному процесі Уповноваженого Верховною Радою України, прокурора, органів державної влади, які захищають права іншої людини. Поняття представництва в суді та його відмінність від суміжних процесуальних інститутів. Поняття процесуальних строків та їх види у цивільному процесі. Обчислення процесуальних строків. Поняття та мета судового доказування у цивільному процесі. Поняття судового доказу. Предмет доказування. Заява по суті, поняття позову та його елементи у цивільному процесі. Види позовів. Мета значення та порядок провадження у справі до судового розгляду. Основні правові системи сучасності. Монізм та дуалізм в приватному праві. Форми систематизації цивільного законодавства. 3. Розвиток цивільного законодавства на українських землях. Гармонізація, уніфікація і конвергенція цивільного законодавства. Судова практика та судові прецеденти як джерела цивільного права України. Актуальні проблеми засобів індивідуалізації фізичних осіб. Розвиток уявлень про колективний суб'єкт права. Участь держави Україна в цивільних правовідносинах. Особливості реалізації певних особистих немайнових прав: право на життя, право на здоров'я, право на приватність. Цивільно-правові аспекти захисту персональних даних. Право власності держави та територіальних громад. Теорії причинного зв'язку в доктрині цивільного права. Кондикційні зобов'язання в цивільному праві. Правові проблеми спадкування за заповітом. Особливості правової природи заповідального відказу та покладання у спадковому праві. Заповіт з умовою: проблеми теорії та практики. Проблеми спадкового договору. Проблеми спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Проблеми захисту суб'єктивного права на обов'язкову частку спадщини. Поняття і специфічні риси предмету і методу цивільного процесуального права. Проблемні питання сутності і значення цивільної процесуальної форми. Норми цивільного процесуального права. Поняття, межі дії та реалізація в цивільному судочинстві. Стадії і провадження як поняття, що визначають структуру цивільного процесу. Характеристика джерел цивільного процесуального права. Аналогія права та аналогія закону. Міжнародні договори і угоди як джерела цивільного процесуального права. Поняття і значення принципів цивільного процесу як найважливіших гарантій здійснення правосуддя. Характеристика системи принципів цивільного процесу. Цивільні процесуальні правовідносини як владні відносини в цивільному судочинстві, їх особливості. Виникнення, розвиток, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин. Проблеми змісту і об'єктів цивільних процесуальних правовідносин. Загальна класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин: наукові погляди вчених-процесуалістів. Особливості складу осіб, які беруть участь в справі: наукові концепції. Особливості складу осіб, які сприяють здійсненню правосуддя: питання теорії і практики. Особливості юридичних фактів, які породжують цивільні процесуальні правовідносини. Особливості структури цивільного процесуального доказування. Суб'єкти цивільного процесуального доказування. Правила розподілу обов'язків по доказуванню. Предмет доказування як фактичний склад правовідношення. Проблемні питання щодо пояснень сторін, третіх осіб, їх представників, допитаних як свідків. Показання свідків як процесуальний засіб доказування. Імунітет свідків. Висновок експерта як засіб доказування. Спірні погляди щодо висновку експерта як

змішаного доказу. Письмові докази, поняття, ознаки, види, значення письмових доказів в цивільному судочинстві. Вирішення спору щодо фальсифікації письмового доказу. Проблемні питання щодо речових доказів, їх дослідження та оцінки. Проблеми застосування звуко- і відеозаписів як засобів доказування в цивільному судочинстві. Загальна характеристика позову як засобу судового захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів. Характеристика ознак позову і позовної форми процесу. Юридичні наслідки відсутності права на пред'явлення позову і права на задоволення позову. Особливості процесуальних засобів захисту відповідача проти позову. Відмова від позову та визнання позову як реалізація диспозитивних прав сторонами в цивільному процесі. Юридична природа мирової угоди. Порядок її укладення та визнання судом, і її правові наслідки. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження як реалізація права на судовий захист. Сутність апеляційного та касаційного провадження. Право апеляційного оскарження і його реалізація: проблемні питання. Об'єкти касаційного оскарження: проблеми судової практики. Особливості підготовки розгляду справи апеляційним судом. Особливості повноважень апеляційної та касаційної інстанції. Характеристика підстав для скасування судових рішень в апеляційному порядку та в касаційній інстанції. Судові рішення суду апеляційної та касаційної інстанції, їх зміст і законна сила. Право на звернення про перегляд судових рішень та підстави для подання заяви про перегляд судових рішень: актуальні проблеми. Особливості перегляду справ за виключними та нововиявленими обставинами.

Кримінальне право. Кримінальний процес. Актуальні проблеми кримінального права та процесу

Поняття, значення та система кримінального права України. Завдання, функції та принципи кримінального права. Кримінальне право і суміжні галузі науки. Наука кримінального права. Поняття кримінальної відповідальності. Форми кримінальної відповідальності. Підстави виділення окремих форм кримінальної відповідальності. Загальна характеристика окремих форм кримінальної відповідальності, що передбачені КК України (покарання, звільнення від покарання та його відбування). Підстава (підстави) кримінальної відповідальності. Визначення підстави кримінальної відповідальності в КК України. Проблеми визначення підстав кримінальної відповідальності в науці кримінального права. Поняття, ознаки, значення і завдання закону про кримінальну відповідальність. Чинне кримінальне законодавство України і його загальна характеристика. Структура кримінального закону. Складові елементи статей КК. Види диспозицій та санкцій. Чинність кримінального закону в часі. Зворотна дія закону. Чинність кримінального закону у просторі. Чинність кримінального закону щодо кола осіб. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину та особи, яка засуджена за вчинення злочину. Формування й розвиток визначення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Поняття та ознаки малозначного діяння, що формально містить ознаки кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень. Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень. Поняття складу злочину та його елементів та ознак. Обов'язкові та факультативні ознаки. Види складів кримінального правопорушення. Поняття об'єкта злочину і його ознаки. Співвідношення об'єкта злочину та об'єкта злочинного посягання. Види об'єктів злочину. Безпосередній об'єкт злочину та його види. Предмет злочину. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу злочину. Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність). Значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність. Суспільно небезпечні наслідки, їх поняття та види. Причинний зв'язок між суспільно небезпечним діянням і суспільно небезпечними наслідками та його значення у кримінальному праві. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину та їх значення для кримінальної відповідальності. Триваючі, продовжувані та складні злочини. Поняття та ознаки суб'єкта злочину. Вік кримінальної відповідальності. Поняття неосудності та її критерії. Обмежена осудність. Спеціальний суб'єкт злочину та його види. Філософські основи вчення про вину. Співвідношення вини та суб'єктивної сторони складу злочину. Поняття та основний зміст

вини. Форми та види вини. Поняття та види умислу. Особливості відповідальності за умисні злочини. Поняття та види необережності. Особливості відповідальності за необережні злочини. Складна вина. Мотив і мета злочину. Помилка та її вплив на кримінальну відповідальність. Невинувате заподіяння шкоди (випадок, казус). Поняття й стадії вчинення злочину та їх види. Готування до злочину. Відмежування готування до злочину від вияву наміру. Замах на злочин та його види. Замах на непридатний предмет і замах непридатними засобами. Добровільна відмова від вчинення злочину та її відмінність від дієвого каяття. Поняття співучасті у злочині. Форми співучасті. Види співучасників. Підстави та межі відповідальності співучасників. Невдала співучасть. Ексцес виконавця. Добровільна відмова при співучасті. Причетність до злочину. Поняття множинності злочинів. Форми множинності злочинів. Повторність злочинів та її види. Сукупність злочинів та її види. Рецидив злочинів. Поєднання у поведінці особи кількох форм множинності злочинів. Кримінально-правові наслідки множинності злочинів. Поняття юридична природа та види обставин, що виключають злочинність діяння. Поняття необхідної оборони та умови її правомірності. Уявна оборона. Перевищення меж необхідної оборони. Крайня необхідність. Відмінність між необхідною обороною і крайньою необхідністю. Затримання особи, що вчинила злочин, та умови його правомірності. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Відповідальність за виконання злочинного наказу. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Звільнення від кримінальної відповідальності як окремий інститут кримінального права: юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності за законодавством України. Проблеми систематизації окремих різновидів звільнення від кримінальної відповідальності в теорії кримінального права. Особливості окремих різновидів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених Загальною частиною КК України. Загальна характеристика окремих різновидів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених Особливою частиною КК України. Поняття та ознаки покарання за КК України. Мета покарання за КК України. Проблеми цілей покарання в теорії кримінального права. Система видів покарання за КК України. Основні покарання за КК України. Додаткові покарання за КК України. Покарання, які згідно з КК України можуть застосовуватися і як основні, і як додаткові. Загальні засади призначення покарання за КК України. Обставини, які пом'якшують і обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань, зарахування строку попереднього ув'язнення та обчислення строків покарання. Звільнення від покарання та його відбування як окремий інститут кримінального права: юридична природа, основний кримінально-правовий зміст, відмінність від звільнення від кримінальної відповідальності. Проблеми систематизації окремих різновидів звільнення від покарання та його відбування в КК України і в теорії кримінального права. Звільнення від покарання: специфічний кримінально-правовий зміст, основні різновиди, передбачені КК України. Звільнення від подальшого відбування покарання: специфічний кримінально-правовий зміст, основні різновиди, передбачені КК України. Заміна покарання більш м'яким: специфічний кримінально-правовий зміст, основні різновиди, передбачені КК України. Пом'якшення призначеного покарання: специфічний кримінально-правовий зміст, основні різновиди, передбачені КК України. Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію та акта про помилування. Поняття, юридична природа та часові межі судимості за кримінальним правом України. Загальноправові та кримінально-правові наслідки судимості. Погашення судимості: основний кримінально-правовий зміст, особливості, передбачені КК України. Зняття судимості: основний кримінально-правовий зміст, особливості, передбачені КК України. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Види примусових заходів медичного характеру за КК України. Особливості продовження, зміни або припинення

примусових заходів медичного характеру за КК України. Поняття примусового лікування, його юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Види заходів. Особливості кримінальної відповідальності. Покарання неповнолітніх. Питання загальної частини кримінального права іноземних держав. Основні напрямки науки кримінального права. Поняття особливої частини Кримінального кодексу України і її значення. Система особливої частини КК України, поділ на розділи. Систематизація КК України, її значення для тлумачення закону. Поняття кваліфікації злочинів, етапи кваліфікації. Значення правильної кваліфікації для здійснення правосуддя. Кваліфікація дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу, або на захоплення державної влади - або посягають на територіальну цілісність України. Державна зрада і шпигунство, відмінність між ними. Кваліфікація посягання на життя державного чи громадського діяча, диверсії. Визначення злочинів проти життя і здоров'я особи, їх кваліфікація. Кримінально-правова характеристика умисних вбивств при обтяжуючих і пом'якшуючих обставинах. Встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень і їх наступна кримінально-правова кваліфікація. Кваліфікація злочинів проти життя і здоров'я, скоєних медпрацівниками. Інші злочини проти життя та здоров'я. Визначення злочинів проти волі, честі та гідності особи, їх кваліфікація. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, суб'єкти і потерпілі від цих злочинів. Значення віктимної поведінки потерпілої особи для кваліфікації злочину. Кваліфікація статевих злочинів. Загальна характеристика і суб'єкти злочинів проти виборчих і трудових прав громадян. Відповідальність за порушення трудового законодавства. Злочини проти особистих прав і свобод особи. Кваліфікація злочинів відносно прав дітей і батьків. Злочини проти свободи совісті і релігійної діяльності. Кваліфікація різних видів викрадення майна. Особливості злочинів щодо викрадення майна, скоєних спеціальними суб'єктами матеріально відповідальними і службовими особами. Кваліфікація вимагання - відмінність від грабежу і розбою. Шахрайство і заподіяння майнової шкоди шляхом обману. Відповідальність за знищення і пошкодження майна. Кваліфікація злочинів проти бюджетної і фінансової системи України. Злочини проти нормальної господарської діяльності. Відповідальність за контрабанду. Злочини, що посягають на інтереси торгівлі і побутового обслуговування населення. Кваліфікація незаконних мисливства, рибальства, порубок лісу і інших подібних злочинів. Злочини в сфері охорони і використання природних багатств. Відповідальність за участь в злочинних групах і їх діяльності. Кваліфікація незаконних дій із зброєю, боєприпасами, вибуховими, радіоактивними і іншими небезпечними речовинами. Кваліфікація злочинів проти безпеки виробництва у різних галузях, особливості суб'єктів цих злочинів. Відповідальність за порушення правил руху та експлуатації водного, залізничного чи повітряного транспорту службовими і іншими особами. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху різними особами. Кваліфікація угону різних транспортних засобів. Відповідальність за участь в групових порушеннях громадського порядку. Кваліфікація хуліганства і різних його проявів. Відповідальність за наругу над могилою. Особливості кваліфікації злочинів проти моральності. Втягування неповнолітніх у злочинну діяльність. Кваліфікація злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Особливості відповідальності за незаконні дії з наркотиками з метою збуту і без мети збуту. Відповідальність за злочини відносно неповнолітніх. Кримінальна відповідальність за порушення недоторканості державних кордонів, її особливості. Особливості кримінальної відповідальності за ухилення від призову на строкову військову службу, від призову за мобілізацією, ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Кримінальна відповідальність за злочини відносно державних символів. Кваліфікація злочинів проти представників влади, громадськості і правоохоронних органів. Кримінальна відповідальність за примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань і самоуправство. Кваліфікація злочинів про незаконні дії відносно печаток, штампів, документів. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері використання комп'ютерів. Поняття та ознаки службового злочину та службової особи, види службових

осіб. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем, перевищення влади або службових повноважень, службове підроблення. Особливості кримінальної відповідальності за хабарництво, суб'єкти цього злочину. Злочини у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Кваліфікація злочинів, які вчиняються службовими особами правоохоронних органів і органів правосуддя. Кримінальна відповідальність за злочини, що виражають неповагу до правоохоронних і судових органів. Відповідальність за злочини, що вчиняються засудженими. Кваліфікація злочинів відносно захисника. Кримінально-правова характеристика військових злочинів. Кримінальна відповідальність за невиконання наказу, непокору, незаконні дії щодо начальника. Кримінально-правова характеристика самовільного залишення частини, дезертирства і ухилення від військової служби, відмінність між ними. Відповідальність за військові злочини проти власності. Кваліфікація - злочинів проти, вимог і правил військових статутів. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Кримінальна відповідальність за порушення правил та звичаїв війни, за найманство. Геноцид та екоцид. Сучасні зміни у кримінальному законодавстві. Поняття, суть і завдання кримінального процесу. Історичні форми кримінального процесу. Стадії кримінального процесу. Кримінально-процесуальні функції, їх види і значення. Джерела кримінального процесуального права України. Поняття кримінального процесуального закону та його значення. Чинність кримінального процесуального закону. Умови застосування кримінального процесуального закону за аналогією. Поняття та значення засад кримінального провадження. Система засад кримінального судочинства і правові гарантії їх реалізації. Характеристика засад кримінального провадження. Поняття суб'єктів кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Класифікація суб'єктів кримінального процесу. Суд, суддя в кримінальному процесі. Прокурор, його права та обов'язки. Підозрюваний і обвинувачений, їх права та обов'язки. Захисник, його права та обов'язки. Інші учасники кримінального провадження. Поняття доказів в кримінальному судочинстві, їх значення. Джерела доказів в кримінальному судочинстві. Збирання і оцінка доказів. Обставини, які підлягають доказуванню. Обов'язок доказування. Види доказів та їх фіксування в кримінальному судочинстві. Належність і допустимість доказів. Показання. Речові докази і документи. Висновок експерта. Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Поняття і значення цивільного позову у кримінальному провадженні. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Поняття і значення цивільного позову у кримінальному провадженні. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Підслідність та її види. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Правила складання кримінально-процесуальних документів під час досудового розслідування. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Пред'явлення для впізнання. Обшук. Огляд. Слідчий експеримент. Освідування. Експертиза. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Поняття, повідомлення про підозру. Підстави повідомлення про підозру. Процесуальний порядок повідомлення про підозру. Поняття, підстави і умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття

кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншої сторони. Строки та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового слідства. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльності під час досудового слідства. Види підсудності. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок підготовчого судового провадження. Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи. Межі судового розгляду. Порядок дослідження доказів в судовому засіданні. Порядок судових дебатів. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Суб'єкти, порядок і строки апеляційного оскарження. Процесуальний порядок апеляційного розгляду. Суб'єкти, порядок і строки касаційного оскарження. Процесуальний порядок апеляційного розгляду. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Кримінальне провадження на підставі угод. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Поняття та сутність кримінальної політики України. Поняття криміналізації та декриміналізації діянь, пеналізації та депеналізації злочинів, загальної та спеціальної превенції як напрямків кримінально- правової політики. Правова природа обставин, що виключають злочинність діяння, сучасні теоретичні підходи до визначення об'єкта злочину, питання осудності та неосудності суб'єкта злочину. Характеристика підходів до реформування системи покарань. Загальна концепція покарання та його цілі. Кримінологічні проблеми альтернативних покарань. Проблемні питання зарахування строку попереднього ув'язнення у строк покарання. Кримінально-правова кваліфікація евтаназії в Україні та зарубіжний досвід. Злочини, які полягають у порушення виборчого законодавства, у світлі практики Європейського суду з прав людини. Проблемні питання відокремлення оптимізації сплати податків та ухилення від сплати податків за законодавством України. Злочини проти громадського порядку, критерії їх відмежування від адміністративних правопорушень. Питання розмежування хабарництва та одержання неправомірної вигоди. Визначення предмету доказування в кримінальному провадженні, межі доказування в кримінальному провадженні. Актуальні питання проведення допиту свідка та потерпілого. Проведення обшуку, обшуку особи. Примусове відібрання зразків для проведення експертизи. Проведення ексгумації трупа та інших слідчих (розшукових) дій.

Господарське право. Господарський процес. Організаційні та правові засади діяльності суб'єктів господарювання в Україні

Поняття, принципи та методи господарського права України. Поняття, ознаки та види господарської діяльності. Заборони та обмеження на здійснення підприємницької діяльності. Поняття, ознаки та зміст господарських відносин. Розмежування господарських відносин з іншими видами відносин. Основні засади (принципи) правового регулювання господарських відносин та їх значення в механізмі господарсько-правового регулювання. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання. Правові підстави утворення суб'єктів господарювання. Припинення (ліквідація та реорганізація) суб'єктів господарювання. Управління господарською організацією, система органів, порядок формування, компетенція. Господарські організації. Підприємство та його різновиди. Характеристика та правовий статус державних та комунальних унітарних підприємств. Підприємства колективної власності. Приватні підприємства. Правовий режим майна суб'єктів господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління та інші. Майно суб'єктів господарювання та джерела його формування. Майновий стан та облік майна суб'єктів господарювання. Оцінка майна та майнових прав.

Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності. Визначення та предмет корпоративного права, його місце в системі права України. Поняття та правові ознаки господарських товариств як корпоративних підприємств. Класифікація господарських товариств. Поняття, види господарського зобов'язання. Підстави виникнення та припинення господарських зобов'язань. Поняття господарського договору. Характер співвідношення господарського зобов'язання та господарського договору. Класифікація господарських договорів. Істотні умови господарських договорів. Поняття та специфіка захисного застереження. Поняття, види та принципи відповідальності в господарському праві. Функції господарсько-правової відповідальності та її підстави. Поняття та види санкцій. Штрафні санкції за порушення господарських зобов'язань. Відшкодування збитків, завданих невиконанням (неналежним виконанням) господарського договору. Види адміністративно-господарських санкцій. Поняття та значення державного регулювання економіки. Засоби державного регулювання господарської діяльності; Ліцензування господарської діяльності. Правове регулювання цін і тарифів, їх види, порядок встановлення, відповідальність. Правове регулювання стимулювання господарської діяльності: пільги, дотації, компенсації, субсидії. Державна підтримка малого підприємництва. Нагляд (контроль) за здійсненням господарської діяльності. Поняття та види фінансових послуг. Ринки фінансових послуг. Коло суб'єктів, які мають право надавати фінансові послуги. Реєстрація та ліцензування діяльності фінансових установ. Суміщення надання певних видів фінансових послуг. Поняття банківської системи України, її структура. Система банківських операцій (послуг), їх регулювання. Поняття страхової діяльності. Суб'єкти ринку страхових послуг. Правове регулювання страхової діяльності в Україні. Контроль та нагляд за здійсненням страхової діяльності. Компетенція уповноважених органів у сфері нагляду за здійсненням страхової діяльності. Історія торговельної та господарської юрисдикції як передумова сучасної спеціалізації господарських судів. Система господарських судів України та зарубіжних країн. Поняття, предмет і метод господарського процесуального права. Джерела господарського процесуального права. Зміст принципів господарського процесуального права. Поняття та види господарської юрисдикції. Предметна та суб'єктна юрисдикція господарських судів. Інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція (підсудність). Визначення складу господарського суду. Відводи. Склад учасників справи. Процесуальні права та обов'язки учасників справи. Зловживання процесуальними правами. Сторони як учасники судового процесу, їхні спеціальні права та обов'язки. Треті особи як учасники судового процесу. Представники сторін і третіх осіб як учасники судового процесу. Прокурор як учасник судового процесу. Експерт як учасник судового процесу. Експерт з питань права як учасник судового процесу. Перекладач як учасник судового процесу. Посадові особи й інші працівники підприємств, установ, організацій, державних та інших органів як учасники судового процесу. Основні положення про докази. Показання свідків. Письмові докази. Речові докази. Електронні докази. Висновок експерта. Висновок експерта у галузі права. Забезпечення доказів. Основні положення про процесуальні строки. Поновлення пропущених процесуальних строків. Повідомлення і виклики господарського суду учасникам справи. Офіційне оприлюднення оголошень у справах певних категорій. Поняття та види судових витрат. Судовий збір. Витрати, пов'язані із розглядом справи. Розподіл судових витрат у господарському судочинстві. Правові підстави застосування заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу. Письмові заяви учасників справи. Заяви по суті справи. Форма та зміст позовної заяви. Заяви з процесуальних питань. Правові підстави та порядок забезпечення позову. Вимоги до порядку подання заяви про забезпечення позову. Правова природа заходів зустрічного забезпечення позову. Відкриття провадження у справі. Процесуальний порядок пред'явлення позову. Підстави відкриття провадження у справі. Залишення позовної заяви без руху. Повернення позовної заяви. Відмова у відкритті провадження у справі. Підготовче провадження. Основні засади підготовчого провадження у господарській справі. Судові рішення у підготовчому провадженні. Врегулювання господарського спору за участю судді. Правові підстави врегулювання спору за участю судді. Припинення врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода. Відмова позивача від позову та

визнання позову відповідачем. Мирова угода. Розгляд господарської справи. Сутність та значення розгляду справи по суті. Завдання та строки розгляду справи по суті. Відкриття розгляду справи по суті. З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Судові дебати та ухвалення рішення. Фіксування судового процесу. Порядок фіксування судового засідання технічними засобами. Правові засади фіксування судового засідання. Залишення позову без розгляду. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду. Зупинення провадження у справі. Закриття провадження у справі. Судові рішення. Види судових рішень. Окрема ухвала суду. Вимоги за якими може бути виданий судовий наказ. Порядок розгляду справ про видачу судового наказу. Зміст судового наказу. Скасування судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві. Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження. Особливості подання заяв та розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження. Сутність провадження у справах про банкрутство. Підстави провадження у справі про банкрутство. Учасники провадження у справах про банкрутство. Стадії провадження у справах про банкрутство. Порядок подання заяви та порушення справи про банкрутство. Інші стадії провадження у справі про банкрутство. Сутність апеляційного оскарження. Апеляційна скарга. Відкриття апеляційного провадження. Апеляційний розгляд. Повноваження суду апеляційної інстанції. Сутність касаційного оскарження. Касаційна скарга. Відкриття касаційного провадження. Касаційний розгляд. Повноваження суду касаційної інстанції. Поняття та значення перегляду судових актів за нововиявленими або виключними обставинами. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Загальнообов'язковість судових рішень. Застосування тимчасового обмеження фізичної особи-боржника у праві виїзду за межі України. Порядок звернення сторони виконавчого провадження із скаргою до суду. Строки для звернення із скаргою та виконання ухвали суду. Поняття та суть третейського судочинства. Види третейських судів. Загальні умови третейського розгляду справи. Порядок третейського розгляду і вирішення справи. Оскарження рішення третейського суду. Судовий розгляд справи про оскарження рішення третейського суду. Видача наказу на примусове виконання рішення третейського суду. Міжнародний комерційний арбітраж. Державне регулювання економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності. Правовий статус Антимонопольного комітету України. Поняття та види зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Підстави виникнення зобов'язання. Виконання зобов'язання. Види забезпечення виконання зобов'язання. Поняття та види договору. Зміст договору. Загальний порядок укладення господарських договорів. Істотні умови господарських договорів. Попередній договір. Публічний договір. Договір приєднання. Договір купівлі-продажу. Договір підряду. Договір зберігання. Договір позички. Договір про надання послуг. Договір доручення. Договір позики. Кредитний договір. Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності. Поставка. Правове регулювання капітального будівництва. Правове регулювання інноваційної діяльності. Особливості правового регулювання фінансової діяльності. Особливості правового регулювання страхової діяльності. Комерційна концесія. Особливості регулювання господарських відносин в окремих сферах цифрової економіки. Поняття та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічні договори (контракти). Правила Інкотермс. Загальна характеристика Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів. Митне регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Захист прав та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Спеціальні (вільні) економічні зони. Господарсько-правова відповідальність учасників господарських відносин. Підстави господарсько-правової відповідальності. Види господарських санкцій. Цивільно-правова (майнова) відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність у сфері підприємництва. Адміністративно-правова відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності. Кримінальна відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.

Філософія права

Право і держава як об'єкти філософського дослідження. Філософія і загальна теорія права. Філософія права в системі філософських наук. Філософія права в системі юридичних наук, її місце і значення. Предмет філософії права, його історія. Філософські проблеми суті і явища в праві і державі. Різноманіття визначень права. Філософія права і проблема синтезу різних визначень права в єдиному понятті права. Поняття права, правове поняття держави. Право як регулювальник суспільних стосунків. Виховна роль права. Функції філософії права: світоглядна, методологічна, аксіологічна, інформаційна, виховна. Значення філософії права в підготовці майбутніх юристів. Метод філософії права. Різноманіття концепцій філософії права: природне, позитивне, гуманістичне право. Основні моменти права: рівність, справедливість, свобода, закон. Логічне і історичне в праві. Ідея права і реальність. СENS права. Сутність методології вивчення права, її рівні. Проблеми співвідношення правового позитивізму та природно-правового мислення. Основні методологічні підходи до розуміння права (позитивізм, юснатуралізм, біхевіоризм, раціоналізм, психологізм, антропологізм, неокласицизм, лібералізм, комунітаризм, постмодернізм, постструктуралізм та ін.). Об'єктивізм, суб'єктивізм та інтерсуб'єктивність як світоглядно-методологічна основа обґрунтування права. Принципи філософії права. Поняття типу праворозуміння. Тип праворозуміння як сукупність основоположних ідей та принципів, що лежать в основі правового життя суспільства і впливають вирішальним чином на її розвиток. Основні ідеї юридичного позитивізму. Позитивація права як процес офіційного визнання державного права та надання йому законної сили. Соціокультурна детермінація процесу позитивації права. Загальнообов'язковість закону як результат загально значимості права. Позитивне право як офіційно визнаний та захищений державою принцип формальної рівності людей в свободі та справедливості. Витоки концепції природного права. Принципи природного права: принцип природної справедливості, принципи свободи, добра, рівності, гармонії існуючого, принцип краси, істини, спільного блага, принцип абсолютної цінності життя. Право як принцип формальної рівності, форма фактичних відносин; право як всезагальна справедливість. Рівність, свобода і справедливість як онтологічні характеристики права. Право як однакова міра свободи та справедливості. Право як форма суспільних відносин. Передумови виникнення правових переконань. Правова думка Древньої Індії. Ідея світового закону. Філософсько-правова думка Древнього Китаю. Основні філософсько-правові ідеї конфуціанців і легатів. Закон, порядок і справедливість як основні проблеми філософії права античності. Ідея суспільного договору Протагора. Правовий раціоналізм Сократа, гедонізм Епікура і фаталізм стоїків. Основи філософії природного права: Демокріт, Епікур, Зенон. Філософсько-правові ідеї Платона і Аристотеля. Теологічне трактування права в епоху Середньовіччя. Філософсько-правові погляди Августина. Вчення Хоми Аквінського про три рівні законів, справедливість і право. Концепція договірної держави, природного і вольового права Г. Гроція. Проблеми права і моральності у М. Монтеня. Проблеми закону і політики в Н.Макіавеллі. Філософія права Нового часу і епохи Освіти. Економічні та соціально-політичні передумови зміни правової реальності Нового часу. Ф.Бекон про справедливість. Би. Спіноза про ознаки права, його межі і способи підтримки. Вчення Т. Гоббса про природні закони і суспільний договір. Дж. Локк про людину як правову істоту. Концепція «освіченого монарха» Вольтера. Ш. Монтеск'є про закон як умову свободи. Критика Ж.Ж. Руссо теорії договірної держави Гоббса. Концепція «народного суверенітету». Класична німецька філософія і філософія права. Гуманістичні основи філософсько-правових поглядів І. Канта. Категоричний правовий імператив і ідея правової держави. Кант про види і функції права. Гегель про філософію права і її предмет. Вчення Гегеля про право як розвиток об'єктивного духу. Рівні розвитку поняття «право»: абстрактне право-мораль-моральність. Актуальність гегелівської концепції цивільного суспільства. Некласична філософія і філософія права. О.Конт про природне право. Дж.Остін про взаємозв'язок моралі і права. Військовий і промисловий типи суспільства Р.Спенсера. Ніцшеанська теорія права як зіставлення «героїв» і «натовпи». Класово-економічна теорія права К.Маркса і Ф.Енгельса. Діалектико-матеріалістичне вчення про передумови і суть насильства, влади і права. Загальна характеристика філософсько-правових досліджень ХХ ст.. Філософія права як наука про

правові цінності. Філософія права як галузь юридичної науки і основа права. Філософія права це етично-духовне обґрунтування позитивного права. Філософія права це обґрунтування принципів природного права. Розвиток зарубіжної філософії права в другій половині XX століття в неокантіанстві, неогегельянстві, феноменології, екзистенціалізмі, неомарксизмі, неопозитивізмі. Значення історії філософії права для сучасних філософсько-правових досліджень. Онтологічна природа права. Правова реальність: сутність та особливості. Онтологічне підґрунтя права. Право як особлива реальність. Нормативно-деонтологічна природа права. Співвідношення належного і сущого у праві. Онтологічні функції права. Проблеми співвідношення понять «правова реальність» і «правова дійсність» та суміжних понять. Буття та існування права. Форми буття права: ідея права, правові норми, правове життя. Позитивне і природне право. Протиправний закон і неправове законодавство як ігнорування ідеалу свободи, рівності, справедливості. Система суспільних відносин як предмет права та законодавства. Правова ситуація як онтологічна основа правової реальності. Онтологічні основи теорії правосвідомості. Природа людини і право. Антропологічні основи права. Право як форма буття і здійснення свободи людини. Особа і право. Суб'єктивні і об'єктивні права. Ідеї природних, природжених, невідчужуваних прав і свобод людини. Філософський сенс і обґрунтування прав людини. Концепції прав людини і прав громадянина: історія і сучасність. Права людини і права громадянина: їх відмінності і співвідношення. Правоздатність і дієздатність. Правосвідомість і правовідносини. Механізми формування правової особи. Гуманістична природа права. Проблема евтаназії в сучасній юриспруденції. Філософія життя у праві. Біоетика і філософія права. Концепції дарованих прав. Поняття «аксіологія». Походження поняття «аксіологія». Визначення предмету аксіології. Фундаментальні принципи, поняття та основні категорії аксіології. Аксіологія як логіко-філософське дослідження проблеми цінностей. Аксіологія в структурі академічної філософії, гуманітарної освіти та духовної культури. Світоглядне значення аксіології. Поняття «цінність». Визначення поняття «цінність». Суб'єкт-об'єктна природа цінностей. Відносність, абсолютність, автономність цінностей. Статус цінностей і ціннісного ставлення до світу. Класифікація цінностей. Ієрархія цінностей людського буття. Цінності як ядро світоглядної проблематики. Поняття «ціннісні орієнтації». Визначення поняття «ціннісні орієнтації». Природа ціннісних орієнтацій. Система ціннісних орієнтацій. Зв'язок цінностей та ціннісних орієнтацій. Цінності й ціннісні орієнтації як елементи ціннісно-сислової сфери особистості. Роль цінностей у праві. Цінність права. Свобода як визначальна характеристика людського буття та вища цінність. Право як форма свободи. Справедливість як основна правова цінність та провідне поняття сучасної філософії права. Сучасні теорії справедливості. Право як справедливість. Рівність як категорія філософії права. Право як формальна рівність. Зміст поняття правової рівності. Принципи формально-юридичної рівності в системі сучасного права. Поняття політико-правових інститутів. Держава і людина: проблематика взаємовідносин. Принципи верховенства права і законності у державній практиці. Правова держава як втілення ідеї персоналістичної свободи. Генезис ідеї правової держави. Ідея правової держави та реальність. Правова держава як якісна форма буття права, конкретизація та втілення принципу формальної рівності. Людська особистість як джерело влади. Влада як порятunek від самознищення. Поняття легітимності та легітимації. Філософсько-правовий аспект правотворчості і правозастосування. Законодавство як результат компромісу між різними соціальними силами суспільства. Майбутнє цивілізації та права.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Конституційне право України. Актуальні проблеми конституційного права

Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Всесвітня декларація місцевого самоврядування від 26.09.1985 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Декларація про права інвалідів від 09.12.1975 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>; Декларація про права людей щодо осіб, які не є громадянами країни, в якій вони проживають від 13.12.1985 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин від 18.12.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Декларація про права розумово відсталих осіб від 20.12.1971 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Європейська конвенція про захист прав і основних свобод від 04.11.1950 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Європейська соціальна хартія від 21.10.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади від 21.05.1980 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Європейська хартія про регіональні мови і мови меншин від 05.11.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Конвенція про права дитини від 21.12.1995 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. в редакції від 19.10.1973 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Декларація про державний суверенітет від 16.07.1990 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Виборчий кодекс від 19.12.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Конституція Автономної Республіки Крим: Закон України від 23.12.1998 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17.03.1995 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16.04.2009 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про державний реєстр виборців: Закон України від 22.02.2007 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про іміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про національні меншини в Україні: Закон України від 25.06.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про органи самоорганізації населення: від 9 11.07.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну

громадян України: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про правовий статус закордонних українців: Закон України від 04.03.2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про правовий статус іноземців: Закон України від 22.09.2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Раду національної безпеки і оборони України від 05.03.1998 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>; Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Регламент Верховної Ради України від 10.02.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Службу Безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>; Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Суспільне телебачення і радіомовлення України: Закон України від 17.07.2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30.06.2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>; Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз: монографія. – Харків: Право, 2018. 384 с.; Порівняльне конституційне право. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 328 с.; Антологія української юридичної думки. В 6-т томах / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Том 4. Конституційне (державне) право України / упорд. В.Ф. Погорілко та ін. Київ: Видавничий Дім «Юридична книга», 2003, С. 7- 24.; Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія. Київ: ТАЛКОМ, 2017. С. 219-373; Дробуш І.В. Інститут старости в системі місцевого самоврядування: основні концептуальні підходи. // Перспективи напрямку розвитку сучасної юридичної науки: матеріали міжнр. наук. конф., Кривий ріг (31 січня 2015 р.). – Кривий ріг: ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2015. – С. 31-34; Кафарський В.І.; Припхан І.І. Конституційне право України у схемах: навч. посіб. Київ: Голіней О.М. 2019, С. 39-40, 51-56. С. 42-53; Коновейчук Х.Б. Статут об'єднаної територіальної громади. / за заг. ред. В.І. Кафарського. Івано-Франківськ: пп. Голіней О.М., 2017. 60 с.; Конституційно-правові засади становлення української державності / В.Я. Тацій, Ю.М. Тодика, О.Г. Данильян та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Тодики. Київ: Право, 2003, С. 90-114; Правова система України: історія, стан та перспективи. У п'яти томах. 2 т. Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю.П. Битяка Харків: Право, 2008. С. 32-58.;

Адміністративне право. Адміністративне судочинство. Актуальні проблеми адміністративного права та судочинства

Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова. за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грінв Д.С., 2015. 272 с.; Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші; за заг. ред. І. С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.; Адміністративне право: підручник / НЮАУ ім. Я. Мудрого; за заг. ред.: Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй. Харків: Право, 2010. 624 с.; Адміністративне право: посіб. для підготовки до іспиту / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.; за заг. ред. В. М. Гаращука. Харків: Право, 2016. 144 с.; Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. / Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. К.: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.; Кисіль З.Р. Адміністративне право. 3-тє видання. Навчальний посібник. К.: Правова Єдність, ЦУЛ, 2011. 696 с. 7. Стеценко С.Г. Адміністративне право. Київ: Атака, 2011. 624 с.; Про місцеве

самоврядування в Україні: Закон від 21.05.1997 № 280/97-ВР URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.; Про місцеві державні адміністрації: Закон від 09.04.1999 № 586- XIV URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. ; Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон від 05.07.2012 № 5076-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.; Про альтернативну (невійськову) службу: Закон від 12.12.1991 № 1975-XII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1975-12> ; Про антимонопольний комітет України: Закон від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659>; Про безоплатну правову допомогу: Закон від 02.06.2011 № 3460- VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>; Про громадські об'єднання Закон від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. ; Про громадянство України: Закон від 18.01.2001 № 2235-III URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>; Про державну службу: Закон від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. ; Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон від 06.09.2005 № 2806-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>. ; Про доступ до публічної інформації: Закон від 13.01.2011 № 2939-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>. ; Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>. ; Про захист персональних даних: Закон від 01.06.2010 № 2297-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>; Про звернення громадян: Закон від 02.10.1996 № 393/96-ВР URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр> ; Про інформацію: Закон від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. ; Про Кабінет Міністрів України: Закон від 27.02.2014 № 794-VII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>. ; Про міжнародні договори України: Закон від 29.06.2004 № 1906-IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>. ; Про Національну поліцію: Закон від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>; Про нотаріат: Закон від 02.09.1993 № 3425-XI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>. ; Про освіту: Закон від 23.05.1991 № 1060-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. ; Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>. ; Про свободу совісті та релігійні організації: Закон від 23.04.1991 № 987-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/987-12>; Про Службу Безпеки України Закон від 25.03.1992 № 2229-XII . URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.; Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон від 05.02.1993 № 2998-XII. - URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.; Про судоустрій і статус суддів (окремі положення) Закон від 07.07.2010 № 2453-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.; Про центральні органи виконавчої влади: Закон від 17.03.2011 № 3166-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>; Про ціни і ціноутворення: Закон від 21.06.2012 № 5007-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>; Кодекс Адміністративного судочинства: Закон від 06.07.2005 № 2747- IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>; Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X. URL:// <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>; Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>; Кримінальний кодекс України Закон від 05.04.2001 № 2341-III URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>; Митний кодекс України: Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>; Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Картузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчий, Г. М. Саригаєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.; Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.; Адміністративне судочинство: навч. посіб. / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська-Ів; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. 312 с.; Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбіка, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.; Кодекс адміністративного

судочинства України: науковопрактичний коментар / за заг. ред. М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2018. 532 с.;

Цивільне право. Цивільний процес. Актуальні проблеми цивільного права та процесу.

Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т.; за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця.- 5-е вид. перероб і доп.; Київ, 2013. 832 с.; Цивільне право України. Загальна частина. За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. Київ, 2017. 976 с.; Цивільне право України. Особлива частина. За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. Київ, 2017. 1176 с.; Цивільне право України : підручник. Ч. 2. Особлива / Р. Б. Шишка, О. Є. Аврамова, В. В. Алямкін, А. С. Амеліна, О. І. Антонюк; ред.: Р. Б. Шишка. Київ, 2018. 994 с.; Майданик Р. А. Речове право України. Підручник. Київ., 2019. 1092 с.; Дзера О.В. Договірне право України. Загальна частина. Київ, 2018. 896 с.; Дзера О.В. Договірне право України. Особлива частина. Київ, 2018. 1200 с.; Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>; Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.; Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України, 18 березня 2004 № 1618-IV / ВВРУ. 2004. № 40 - 41. С. 135.; Сімейний кодекс України: Закон України, 10 січня 2002 № 2947-III / ВВРУ. 2002. № 21-22. Ст.135; Кодекс законів про працю України: Закон України, 10 грудня 1971 № 322-VIII / Верховна Рада України: офіційний веб-портал URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/322-08>; Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402- VIII/ВВРУ. 2016. № 3L Ст.545; Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 № 1697-VII /ВВРУ. 2015. № 2-3. Ст.12; Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 № 5076-VI / ВВРУ. 2013. № 27. Ст.282; Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 №2229-19 / Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/2229-19>; Закон України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 № 1404-VIII / ВВРУ. 2016. № 30. Ст. 542; Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання 5 судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 № 1403-VIII / ВВРУ. 2016. № 29. Ст.535; Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 № 3773-VI / ВВРУ. 2012. № 19-20. Ст. 179; Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 №4038-XII / Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/4038-12>; Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 № 3262-IV / Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/3262-15>; Закон України «Проміжнародне приватне право» від 23 червня 2005 № 2709-IV. ВВРУ. 2005. № 32. Ст. 422; Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. №3477-IV / Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>; Закон України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 №3674- VI // ВВРУ. 2012. № 14. Ст.87; Науково-практичний коментар. Цивільний процесуальний кодекс України. За заг. ред. Н. Ю. Голубевої. Київ, 2021. 840 с.;

Кримінальне право. Кримінальний процес. Актуальні проблеми кримінального права та процесу

Кримінальний кодекс України. ТОВ «ВВП НОТІС» 2020-228 с.; Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. О.М.Джуза, А.В.Савченко, В.В.Черній. Київ: ЮРІНКОН ІНТЕР. 2018; Кримінальне право України. Загальна характеристика розділів Особливої частини. Навчальний посібник. В.І.Цимбалюк, В.О.Самороков, А.А.Благодир, С.М.Благодир. Львів: «Новий Світ-2020», 2019. 219с.; Кримінальний процес України у питаннях і відповідях: навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.; Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.; Капліна О. В., Шило О.Г. Кримінальний процес: підручник. - Київ, «Право», 2019. 584 с.; Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до іспиту / [О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін.]. – Харків :

Право, 2019. 298 с.; Практикум з кримінального процесу: навч. посібник / М.М. Сербін, О.А. Солдатенко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. – 84 с. (Режим доступу: <http://surl.li/aggbb0>); Таблиці до Кримінального процесуального кодексу України (Режим доступу: <https://teach.btsau.net.ua/mod/url/view.php?id=73642>); Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2019. 1384 с.; Кримінальний процесуальний кодекс України : станом на 1 січ. 2021 р. : відповідає офіц. тексту. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>; Благодир А.А. Кримінальне право України. Загальна характеристика розділів особливої частини кримінального права України (частина перша): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А.А.Благодир, В.С. Благодир, С.М. Благодир, В.І. Цимбалюк, В.О. Самороков, В.П. Садовнік. Львів: ФОП Піча С.В., «Новий світ - 2000». 2019. 220 с.; Благодир А.А. Застосування примусу під час провадження слідчих дій. Видання друге перероблене і доповнене: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А.А.Благодир, В.С. Благодир, С.М. Благодир, А.О. Ляш, І.В. Міщук, В.І. Цимбалюк, Ю.В. Давнюк Львів: ФОП Піча С.В., «Новий світ - 2000». 2019. 174 с.

Господарське право. Господарський процес. Організаційні та правові засади діяльності суб'єктів господарювання в Україні

Господарське право: підруч. для ВНЗ. За ред. О. П. Подцерковного. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Одеса, 2018. 610 с.; Вінник О. М. Господарське право в умовах цифровізації економіки. Київ, 2020. 314с.; Щербина В.С. Господарське право: Підручник. 6-те вид., перероб. і доп. Київ, 2013. 640 с.; Гетьманець О.П. Господарське право : Підручник: у 2 ч. Харків, 2014. 368 с.; Кучер В.О., Парасюк В.М. Господарське право: курс лекцій. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. 380 с.; Актуальні проблеми господарського права: навч. посіб. за ред. В.С. Щербини. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 528 с.; Бесянєвич О.А., Вінник О.М., Джурицький В.О. Актуальні проблеми господарського права: навчальний посібник. за заг. ред.. В.С. Щербини. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 528 с.; Січевлюк В.А. Господарське право України: Навчальний посібник. Київ: УІРФР, 2010. 474с.; Господарський процес: підручник.. Світличний О. П. Вид. 2, перероб. і доп. Київ: НУБіП України, 2018. 342 с.; Ніколенко Л.М., О. Фенікс Господарське процесуальне право: підруч. для студ. вищ. навч. закл., 2011. 508 с.; Господарський процес : навч. посіб. С. Л. Дембіцька, Н. М. Зільник. Нац. ун-т; Львів. Вид-во Львів. політехніки, 2018. 267 с.; Господарське процесуальне право (у схемах і таблицях) : навч. посіб. [Н. В. Никитченко та ін.] ; за ред. Н. В. Никитченко ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. Чернігів : Десна Поліграф, 2019. 439 с.; Господарське процесуальне право: Підручник. О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, Т.В. Степанова та ін.; за ред. О.П. Подцерковного, М.Ю. Картузова. Харків : Одиссей, 2012. 400 с.; Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник / Л. В. Хомко, Х. Ю. Кульгавець. Львів, 2016. 424 с.; Правове регулювання господарської діяльності. Навч. посіб. За заг. ред. доц., к.ю.н. В. В. Мачуського. Київ, 2015. 152 с.; Закон України «Про третейські суди». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>; Закон України «Про судовий збір» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>; Закон України «Про судоустрій і статус суддів», URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>; Електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського URL <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/>

Філософія права

Андрєєв Д. В., Вовк В. М., Івченко Ю. В, Павлишин О. В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації : Вид. 2-е, перероб. та доп. Київ: НАВС, 2013. 224 с. 5; Гончарова Н. І. Філософія права: комплексні навчально-методичні матеріали. Одеса : ОДУВС, 2018. 77 с.; Кузнєцов В. І. Філософія права. Історія і сучасність: навч. посіб. Київ: Стілось; Фоліант, 2017. 382 с.; Максимов С. І. Філософія права: сучасні інтерпретації. Харків: Право, 2016. 336 с.; Матвійчук А. В., Матвійчук О. В. Громадянське суспільство та деонтологічний дискурс. Сучасне державотворення: правова трансформація в умовах світових змін: монографія / за заг. ред. проф. Ю. Л. Бошицького, Київський університет права НАН України. Київ: Талком, 2020. С. 195–217; Матвійчук А. В. Екологічна

деонтологія: філософсько-методологічне осмислення наукових перспектив: монографія / А. В. Матвійчук. Рівне: О. Зень, 2014. 400 с.; Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / ред. О. Г. Данильян ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 208 с.; Філософія права / за ред Дж. Фейнберга. Київ: «Основа», 2007. 256с.; Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / ред. О. Г. Данильян ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 208 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
6. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України
7. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
8. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
9. http://www.coe.int/t/r/human_rights_court – Європейський Суд з прав людини
10. <http://ep3.nuwm.edu.ua/> - цифровий репозиторій НУВГП